O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

SAMARQAND DAVLAT UNIVERSITETINING
KATTAQO‘G‘ON FILIALI

"TASDIQLAYMAN"
Direktor
Sh.R.Urakov
2024-yil "___"

RIVOJLANISH PSIXOLOGIYASI VA DIFFERENTSIAL PSIXOLOGIYA

Bilim sohasi:	Ta’lim
Ta’lim sohasi:	Ta’lim
Ta’lim yo‘nalishi:	60110200– Maktabgacha ta’lim

CamScanner yordamida skanerlangan

Fan/modul kodi	O'quv yili	Semestr	ECTS – Kreditlar
SOP13410	2024-2025	2 3	4 6
Fan/modul turi	**Ta'lim tili**		**Haftadagi dars soatlari**
Majburiy	O'zbek		4 5

	Fan nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Umumiy (soat)
1.	Rivojlanish psixologiyasi va differensial psixologiya	54/70	176	300
2.				

I. Fanning mazmuni

Fanni o'qitishdan maqsad - talabalarga rivojlanish psixologiyasi va differensial psixologiyaning asosiy tushunchalar va mexanizmlar, paydo bo'lish sabablari, kategoriyalar va metodlari, yoshga oid bilimlarning tarkib topishi hamda yosh davrlar psixologiyasi predmetlar tizimidagi o'rni to'g'risida chuqur, keng qamrovli mustahkam bilimga ega bo'lishga yordam berish.

Fanning asosiy vazifalari - talabalarga rivojlanish psixologiyasi va differensial psixologiyaning fanlar tizimidagi o'rni, ularning rivojlanish istiqbollari haqida. Rivojlanish psixologiyasi differensial psixologiya tizimlari, tamoyillari, mexanizmlari, kategoriyalari haqida amaliy ko'nikmalarni hosil qilishdir.

II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)

II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:

II-semestr

1-mavzu. Rivojlanish psixologiyasi fanining predmeti, vazifalari.

Rivojlanish psixologiyasi fanining predmeti. Rivojlanish psixologiyasi fanining nazariy va amaliy vazifalari. Psixik rivojlanish determinatsiyasi muammosi. Rivojlanish psixologiyasining asosiy kategoriyalari.

2-mavzu. Rivojlanish psixologiyasi fanining tadqiqot metodlari.

Kuzatish va eksperiment yosh psixologiyasining asosiy metodi sifatida. Tasdiqlovchi va shakllantiruvchi tadqiqot strategiyalari. Tadqiqotning yordamchi metodlari. Empirik tadqiqotlarni tashkil qilish sxemasi..

3-mavzu. Rivojlanish psixologiyasining shallanish tarixi

Psixologiya fanlarining mustaqil sohasi sifatida yosh psixologiyasining shakllanishi. Rivojlanish psixologiyasini tizimli o'rganishning boshlanishi. XIX asr o'rtalari va XX asr boshlarida Rossiyada yosh psixo logiyasining shakllanish tarixi.

4-mavzu. Rivojlanish psixologiyasi muammolarining o'rganilishi.

L.S.Vigotskiyning madaniy tarixiy kontseptsiyasi. A.N.Leontevning faoliyat nazariyasi. V.N.Myasishchevning mvmosabatlar psixologiyasida bola psixik

taraqqiyoti qonuniyatlarining yoritilishi.

5-mavzu. Psixik rivojlanish qonuniyatlari

Psixik taraqqiyot qonuniyatlari. Psixik taraqqiyot butunligi, tuzilmaviyligi va bosqichliligi. Taraqqiyot bosqichlarining ketma-ketligi. Taraqqiyotda geteroxronlik va nomutanosiblik. Akseleratsiya va retardatsiya. Taraqqiyotda sensitiv va inqirozli davrlar. Inson umrida normativ inqirozlar.

6-mavzu. Umr davrlarini tabaqalash nazariyalari

Psixik taraqqiyot qonuniyatlariga biogenetik yondashuv. Rekapitulyasiya konsepsiyasi. (St. Xoll). Taraqqiyotda tarixiylik va individuallik o'zaro aloqadorligi muammosi. Taraqqiyot shakllarining takrorlanish qonuni. Rekapitulyasiya qonuni tanqidi (L.S.Vigotskiy, S.L.Rubinshteyn). Ontogenezda psixik taraqqiyotni harakatlantiruvchi kuchlarni tushunishga omilli yondashuvlar. Nativizm va empirizm. Preformizm nazariyasi.Uch bosqich nazariyasi (K.Byuler). Etilish nazariyasi. (A.Gezell). Bola psixik taraqqiyotiga normativ yondashuv. Psixik taraqqiyot maromining so'nishi. (A.Gezell, A.Bine, L.Termen). Biologik etilish nazariyalarining zamonaviy ko'rinishlari (N.Xomskiy).

7-mavzu. Umr inqirozlari

Ruhiy taraqqiyot va yosh bosqichlari. «Inqiroz» tushunchasi tavsifi; yosh inqirozlari davrida xulq-atvor va muomalaning o'ziga xos xususiyatlari; yosh inqirozlarining inson ontogenezidagi ahamiyati, ontogenetik tarraqqiyotda eng yorqin namoyon bo'ladigan inqirozlar, ularning sabablari va belgilari masalalarini muhokama qilish.

8-mavzu. Chaqaloqlik davri

Chaqaloqlik davrining umumiy fiziologik xususiyatlari. Apgar shkalasi bo'yicha fiziologik xolatni baxolash. Chaqaloqlik davrining psixologik xarakteristikasi. Chaqaloqlik davri inqirozi. Jonlanish kompleksi.

9-mavzu. Go'daklik davri

Go'daklik davrida rivojlanishning ijtimoiy vaziyati va etakchi faoliyat. Go'daklik davrining psixologik xususiyatlari. Manipulyativ faoliyat, psixik funksiyalar. Emotsional muomala yetakchi faoliyat sifatida. Nutqning vujudga kelishi. Passiv nutq. Aktiv nutq. Avtonom nutq. Shtern qonuni. Kognitiv o'zgarishlar, psixosotsial rivojlanish. Predmetli faoliyat va o'yin manbalari. Go'daklik davrida aqliy rivojlanish. 1 yoshdagi inqiroz.

10-mavzu. Ilk bolalik davri

Ilk bolalik davrida bolalarda jismoniy rivojlanishning o'ziga xos xususiyatlari. Rivojlanishning ijtimoiy vaziyati. O'yin - yetakchi faoliyat sifatida. O'yin turlari. O'yin atributlari. O'yin vazifalarining shakllanishi va transformatsiyasi. Didaktik o'yinlar. Bolalar o'yinlarining ijtimoiy mazmuni. Bolaning ijtimoiy etilishi. Ilk bolalik davrida emotsional rivojlanish. Bolaning individual xissiyotlari. Bolalardagi qo'rquv uning yuzaga kelish sabablari va omillari. Bolalardagi qo'rquvning ikki shakli to'g'risidagi ta'limot. Bolalarda jaxl. Uch yosh inqirozi. Individual va ijtimoiy uyat hissiyoti. Ilk bolalik davrida nutqning rivojlanishi. Nutq rivojlanishining psixofiziologik nuqtai-nazardan

CamScanner yordamida skanerlangan

talqini.

11-mavzu. Maktabgacha yoshdagi bolalar psixologiyasi

Maktabgacha yoshdagi davrda aqliy taraqqiyotning o'ziga xos xususiyatlari. Piaje tajribalari. Bolaning maktabga ruxiy tayyorgarligi muammosi. Kommunikativ tayyorgarlik. Kognitiv tayyorgarlik. 6-7 yosh inqirozi. Taraqqiyoti sustlashgan bolalar psixologiyasi. Psixik infantilizm, uning kelib chiqish omillari, ko'rinishlari. Bolalardagi diqqatning etishmovchiligi sindromi. Giperdinamik va gipodinamik sindromlar. Muxina tadqiqotlari. Maktabgacha yoshdagi bolalarni tadqiq etishda qo'llaniladigan asosiy psixodiagnostik metodikalar. Maktabgacha yoshdagi bolalarda shaxslararo munosabatlar diagnostikasi. Rene-Jil metodikasi. «Oila rasmi» metodikasi. Bolaning estetik hayoti, uning umumiy qirralari. Estetik xissiyotlar. Bolalar tafakkuri mifologizmi.

12-mavzu. Kichik maktab yoshi davri

Kichik maktab yoshidagi bolalarning jismoniy rivojlanishidagi o'ziga xos xususiyatlar va anatomik-fiziologik o'zgarishlar. Rivojlanishning ijtimoiy vaziyati. Motivlarning bo'ysundirilishi, axloqiy normalarning qabul qilinishi, xatti-xarakatning ichki rejasini shakllantirishi - muvaffaqiyatli o'qitishning omili sifatida. 7 yosh inqirozi: yuzaga kelish sabablari, simptomlari.

III SEMESTR

13-mavzu. O'quv faoliyati-kichik maktab yoshidagi bolaning yetakchi faoliyati sifatida.

O'quv faoliyati komponentlari: o'quv topshiriqlari, o'quv xatti-xarakatlari, o'zini-o'zi nazorat qilish va o'zini-o'zi baholash. A.I.Lipkina, T.YU.Andryushenko, L.V.Zankov, N.A.Menchinskaya tadqiqotlari. Motiv va maqsad tushunchalari. A.N.Leontev tadqiqotlari. L.I.Bojovich kuzatuvlari. O'rganish va tafakkur. Motivatsiya va baxolash. O'rta bolalik davrida ijtimoiy-psixologik rivojlanish. Emotsional rivojlanish va uning o'ziga xos xususiyatlari. Maktabga moslashish davridagi qiyinchiliklar. O'zlashtira olmaslik pedagogik-psixologik muammo sifatida. Disleksiya, disgrafiya va ularni psixologik korreksiyasi. Bolalar va ota-onalar munosabatlari muammosi. Oila tiplari. Avtoritar oila. Demokratik oila. Liberal oila. Oila tiplarining tanqidiy tahlili.

14-mavzu. O'smirlik davri psixologiyasi

O'smirlik davri inson taraqqiyotidagi tub burilish davri sifatida. O'smirlik davridagi asosiy fiziologik va neyrogumoral o'zgarishlar. O'g'il va qiz bolalarda o'smirlik davrida jismoniy rivojlanishdagi farqlar. Akseleratsiya va uning o'ziga xosligi. Retardatsiya. O'smirlik davrida kuzatiladigan asosiy psixologik o'zgarishlar. Pubertat inqirozi. Rivojlanish masalalari. Shaxs kamolotining o'ziga xos xususiyatlari. Psixik funksiyalarning mukammallashuvi.

15-mavzu. O'smirlik davridagi shaxslararo munosabatlar.

O'smirlik davri bo'yicha chet el nazariyalari. Biogenetik, sotsiogenetik,

psixogenetik nazariyalar. O'smirlik davrida xulq-atvorda kuzatiladigan o'zgarishlar. Xarakter aksentuatsiyasi. O'smirlik davrida dominant extiyojlar, o'z-o'zini tasdiqlashga bo'lgan extiyoj. O'smirlik davrida o'zini-o'zi baholash dinamikasi va uni tadqiq etish usullari. Deviant xulq-atvor va uning kelib chiqish sabablari. Biologik manbalari. Oilaviy tarbiyadagi xatoliklar. O'smirning emotsional xususiyatlari. O'smirlik davrida ijtimoiylashuv jarayonining o'ziga xosligi. O'smirlar submadaniyati.

16-mavzu. Ilk o'spirinlik davrining o'ziga xos xususiyatlari

Ilk o'spirinlik yoshining psixologik xususiyatlari. Ilk o'spirinlik yoshida shaxsning kamol topishi. Ilk o'spirinlar aql-idrokining xususiyatlari. Ilk o'spirinlarning turmush haqidagi tasavvurlari.

17-mavzu. O'spirinlik davrining psixologik xususiyatlari

Rivojlanish masalalari. Psixik jarayonlarning o'ziga xos xususiyatlari. O'spirinlik davri inqirozi. Dunyoqarashning kamol topishi. Kasbga yo'naltirish va xayotiy istiqbol. Kasb tanlash nazariyalari (Ginzberg, Golland). Jinsiy rollar omili va kasb tanlash. Kasbga layoqatlilik va alohida qobiliyatlar. Madaniy to'siqlar. Kasb tanlash motivatsiyasi. O'spirinlik davrining turli ilmiy nazariyalardagi talqini. E.Erikson nazariyasi va aynanlik. D.Marsia va psixosotsial moratoriy. Aynanlik komponentlari. Robert Selman ijtimoiy bilish nazariyasi.

18-mavzu. Yoshlik davrining psixologik xususiyatlari

Yetuklik davrining tabaqalanishi. Rivojlanishning ijtimoiy vaziyati. Yetuklik davrining uch fazaga bo'linishi. Yetuklik davrida yuz beradigan asosiy fiziologik o'zgarishlar. Yoshlik davri va uning o'ziga xos psixologik xususiyatlari. Yetuklik davrining birinchi bosqichidagi shaxsning psixologik xususiyatlari.

19-mavzu. Yetuklik davri psixologiyasi

Yetuklik davrida aqliy bilish jarayonlari rivojlanishi masalalari. Ijtimoiy vaziyatning o'ziga xosligi. Erta yetuklik davrining jismoniy, psixosotsial va kognitiv rivojlanish xususiyatlari. Normativ va nonormativ xodisalar. «Umr soati» tushunchasi. «O'rta yoshlar» inqirozi. O'rta yetuklik davrida kognitiv imkoniyatlarning o'zgarishi va saqlanib qolishi. Psixosotsial rivojlanishdagi shaxslararo munosabatlar jabxasi, kasbiy xayot samaradorligi. Salomatlik masalasi yetuklik davrining asosiy muammosi sifatida. Yetuklik davrida tafakkurning bir maromliligi. Joriy intellekt. Kristallashgan intellekt. Yetuklik davrida qadriyatlar tizimi va undagi o'rin almashinishlar. Motivatsiya inqirozi. Ijtimoiy mavke muammosi.

20-mavzu. Psixogerontologiya-keksalik psixologiyasi

Gerontopsixologiyaning fan sifatida shakllanishi. Hozirgi davrning asosiy ijtimoiy-gerontologik muammolari. Keksalik va qarish. Qarilik davrining anatomik-fiziologik xususiyatlari va asosiy jismoniy o'zgarishlari. Qarilik davrining o'ziga xos psixologik xususiyatlari. Qarilik davrida kognitiv sohaning o'ziga xosligi. Qarish nazariyalari. Qarilik davridagi intellektual

CamScanner yordamida skanerlangan

saloxiyatning o'ziga xosligi. Qarilik davrining ijtimoiy muammolari. Emotsional etishmovchilik sindromi. Eydjizm. Gerontopsixologiyada shaxslararo munosabatlar muammosi. Qarilik davrining asosiy emotsional xususiyatlari. Moslashuv va yolg'izlik muammolari. «Yolg'izlik xissi» kompleksi va uning o'ziga xos xususiyatlari. Qarilarni ijtimoiy-psixologik jixatdan qo'llab-quvvatlash muammolari.

Uzoq umr ko'ruvchilar psixologiyasi. Uzoq umr ko'rishning biologik ijtimoiy va psixologik omillari. Ijodiy saloxiyat. Qariyalar bilan psixologik-konsultatsiya tadbirlarini olib borish xususiyatlari. Qariyalar uyida psixolog faoliyati va uni takomillashtirish tadbirlarini ishlab chiqish.

DIFFERENSIAL PSIXOLOGIYA

21-mavzu. Differensial psixologiya psixologiya tarmog'i sifatida

Differensial psixologiyaning yuzaga kelish tarixi. Psixologik bilimlar tuzilmasida differensial psixologiyaning o'rni. Differensial psixologiya metodologiyasi. Inson xususiyatlari bo'yicha nazariyalarda individual tafovutlarga yondashuvlar. Differensial psixologiyaga xos individual xulq-atvorning biologik asoslarini o'rganadigan fan siftida, inson individualligi to'g'risidagi masalasini turli psixologik tadqiqot maktablarda o'rganilishi (V.Merlin. B.Ananev, B.Teplov, V.Nebilitsin qarashlari). Differensial psixofiziologiya psixik ilmlar sistemasida ekanligi.

22-mavzu. Differensial-psixologik qarashlarning rivojlanish tarixi

Primitiv (sodda) xulq-atvor tipologiyasi: Goroskop, astrologiya, xiromantiya, fiziognomika, ijtimoiy ong va ishlab chiqarishga ongli munosabatning rivojlanishiga amaliy talablar. Berilgan materiallarni matematik statistika metodlari yordamida ishlab chiqish.

23-mavzu. Individuallik strukturasi

«Xoslik va farq», «Mazmun va moxiyat», «Kon'yunktiv va diz'yunktiv» prinsiplari- individuallik strukturasini o'rganish koordinatlari sifatida. Ilmiy anglashning asosiy yo'nalishlari. Psixik holatning mazmun va mohiyat jabxalarining o'zaro o'tish xususiyatlari. Masalaning yoritish tarixi. Muammoning yoritilishiga A.V.Brushlinskiy yondoshuvi. «Yakka-umumiy», «Irsiy-orttirilgan» prinsiplari. Psixogenetikada I.V.Ravich-Sherbo ishlari. Individuallararo variatsiyalar ahamiyati. Tarixiy rivojlanishda indeterminatsiya, determinizm- indeterminizm, dixotomiya. Xususiylikdan umumiylikka o'tish va uning aksi. Individning individualligi va uning tipologiyasi. Ijtimoiy-jismoniy parametr. (S.L.Rubinshteyn, V.M.Rusalov). Bassin va Uznadze ishlarida anglanmaganlik holatining axamiyati. Ustanovka, motiv, inter va intraindividuallik tafovutlar-perspektivlikning uchinchi yo'nalganligi.

24-mavzu. Kognitiv sohasini o'rganishga differensial yondashuv

Intellektual sohaning bir omilli, ko'p omilli, ierarxik tuzilmasi o'zaro mutanosibligi. Intellekt va kognitiv qobiliyatlar.(Dj.Kerrol). Ko'p intellektlar nazariyasi. (G.Gardner). Mental reprezentatsiyalar. Kognitiv maromlar (M.A.Xolodnaya). Intellekt saqlangan xolatda o'qitishga moyillikning

pasayishi. Kognitiv xususiyatlarning individual va gurug'iy tuzilmalari. Sotsial, amaliy, emotsional intellekt va ularning psixometrik intellekt bilan mutanosibligi.

25-mavzu. Individual psixologik tafovutlarning umumiy va maxsus nazariyalari

Individuallikning tuzilishi. Uning bosqichlari: ichki va bosqichlararo aloqalarning ko'rinishi, individual-psixologik tafovutlarning rasman, dinamik va sermazmun ta'rifi. Inson konstitutsiyasi xaqida tushuncha. Umumiy va xususiy konstitutsiyalar Krechmer va SHeldonlarning somatik tipologiyasi, ularning tanqidiy taxlili. Raginskiy Malinovskiy tipologiyasi. Insonning morfosomatik, bioximik va neyrodinamik tavsiflari, jinsiy deformizm. Psixofiziologik tizimda jinsiy farqlar. Yosh davrlarda psixik xususiyatlarning jinsiy differensiatsiyasi. Ontogenez, balog'at, qarish insonning neyrodinamik konstitutsiyasi ekanligi. Psixika boshqaruvining ierarxik (vertikal) va qo'shimcha (gorizantal) tizimi. Inson nerv sistemasining asosiy xususiyatlari. I.P.Pavlovdan to B.M.Teplov va uning shogirdlarining nerv sistema xususiyatlari to'g'risidagi zamonaviy qarashlari. Umumiy va xususiy xususiyatlar. Parsiallik fenomeni va uni bartaraf etish yo'llari.

26-mavzu. Temperament

Uning tuzilishi. Umumiy faollik va emotsionallik, uning asosiy tarkibiy qismlari sifatida individuallikning boshqa tavsiflari bilan temperamentning aloqasi. Temperamentning neyrofiziologik tabiati. Temperamentni baholash metodlari.

27-mavzu Qobiliyatlar

Umumiy va maxsus qobiliyatlar. Qobiliyat va kognitiv usul. Qobiliyatning neyrotipik shartlanganligi. Qobiliyatni baxolash metodlari. Qobiliyatni zudlik (kross) bilan tadqiq qilish. Individual yondashish kasbiy faoliyatining samaradorligini oshirish omili sifatida: Inson individualligi va ijtimoiy amaliyot. Mehnat faoliyatining turlaridagi individual- psixologik xususiyatlar. Faoliyatining individual uslubi to'g'risida umumiy tushuncha. Kasb tanlash va kasbga yo'naltirish muammolari. Kasbga o'rgatishda individual yondoshish. Insonning jamoaviy faoliyatidagi individual-psixologik xususiyatlarni baxolashda psixodiagnostik metodlarga qo'yiladigan asosiy talablar.

3.

II. Seminar mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Seminar mashg'ulotlar bo'yicha quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

II semestr

1. Rivojlanish psixologiyasi fanining predmeti, vazifalari.
2. Rivojlanish psixologiyasi fanining tadqiqot metodlari.
3. Rivojlanish psixologiyasining shallanish tarixi
4. Rivojlanish psixologiyasi muammolarining o'rganilishi
5. Psixik rivojlanish qonuniyatlari
6. Umr davrlarini tabaqalash nazariyalari
7. Umr inqirozlari

CamScanner yordamida skanerlangan

8. Chaqaloqlik davri
9. Go'daklik davri
10. Ilk bolalik davri
11. Maktabgacha yoshdagi bolalar psixologiyasi
12. Kichik maktab yoshi davri
13. O'quv faoliyati-kichik maktab yoshidagi bolaning yetakchi faoliyati sifatida.

III semestr

14. O'smirlik davri psixologiyasi
15. Akseleratsiya va uning o'ziga xosligi.
16. O'smirlik davridagi shaxslararo munosabatlar
17. Xarakter aksentuatsiyasi
18. Ilk o'spirinlik davrining o'ziga xos xususiyatlari
19. O'spirinlik davrining psixologik xususiyatlari
20. Yoshlik davrining psixologik xususiyatlari
21. Yetuklik davri psixologiyasi
22. Psixogerontologiya-keksalik psixologiyasi
23. Qarilik davri psixologiyasi
24. Uzoq umr ko'ruvchilar psixologiyasi
25. Differensial psixologiya psixologiya tarmog'i sifatida
26. Differensial-psixologik qarashlarning rivojlanish tarixi
27. Individuallik strukturasi
28. Individning individualligi va uning tipologiyasi
29. Kognitiv sohasini o'rganishga differensial yondashuv
30. Individual psixologik tafovutlarning umumiy va maxsus nazariyalari
31. Temperament
32. Temperamentni baholash metodlari.
33. Qobiliyatlar
34. Kasb tanlash va kasbga yo'naltirish muammolari.
35. Kasbga layoqatlilik va alohida qobiliyatlar

4.

IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

1. Rivojlanish psixologiyasi fanining predmeti, vazifalari.
2. Rivojlanish psixologiyasining asosiy kategoriyalari.
3. Rivojlanish psixologiyasi fanining tadqiqot metodlari.
4. Tasdiqlovchi va shakllantiruvchi tadqiqot strategiyalari
5. Rivojlanish psixologiyasining shallanish tarixi
6. XIX asr o'rtalari va XX asr boshlarida Rossiyada yosh psixo logiyasining shakllanish tarixi.
7. Rivojlanish psixologiyasi muammolarining o'rganilishi
8. L.S.Vigotskiyning madaniy tarixiy kontseptsiyasi.
9. A.N.Leontevning faoliyat nazariyasi.

10. V.N.Myasishchevning mvnosabatlar psixologiyasida bola psixik taraqqiyoti qonuniyatlarining yoritilishi
11. Psixik rivojlanish qonuniyatlari
12. Umr davrlarini tabaqalash nazariyalari
13. Rekapitulyasiya konsepsiyasi. (St. Xoll).
14. Taraqqiyotda tarixiylik va individuallik o'zaro aloqadorligi muammosi.
15. Umr inqirozlari
16. Ruhiy taraqqiyot va yosh bosqichlari
17. Chaqaloqlik davri
18. Chaqaloqlik davri inqirozi.
19. Jonlanish kompleksi.
20. Go'daklik davri
21. Go'daklik davrida aqliy rivojlanish.
22. Ilk bolalik davri
23. O'yin - yetakchi faoliyat sifatida.
24. Uch yosh inqirozi
25. Maktabgacha yoshdagi bolalar psixologiyasi
26. Bolaning maktabga ruxiy tayyorgarligi muammosi
27. 6-7 yosh inqirozi.
28. Taraqqiyoti sustlashgan bolalar psixologiyasi.
29. Maktabgacha yoshdagi bolalarda shaxslararo munosabatlar diagnostikasi
30. Kichik maktab yoshi davri
31. O'quv faoliyati-kichik maktab yoshidagi bolaning yetakchi faoliyati sifatida.
32. Emotsional rivojlanish va uning o'ziga xos xususiyatlari.
33. Maktabga moslashish davridagi qiyinchiliklar.
34. O'zlashtira olmaslik pedagogik-psixologik muammo sifatida.
35. O'smirlik davri psixologiyasi
36. Akseleratsiya va uning o'ziga xosligi.
37. O'smirlik davrida kuzatiladigan asosiy psixologik o'zgarishlar.
38. O'smirlik davridagi shaxslararo munosabatlar
39. O'smirlik davrida o'zini-o'zi baholash dinamikasi va uni tadqiq etish usullari.
40. Deviant xulq-atvor va uning kelib chiqish sabablari.
41. Oilaviy tarbiyadagi xatoliklar
42. Xarakter aksentuatsiyasi
43. Ilk o'spirinlik davrining o'ziga xos xususiyatlari
44. Ilk o'spirinlar aql-idrokining xususiyatlari
45. O'spirinlik davrining psixologik xususiyatlari
46. O'spirinlik davri inqirozi
47. Kasb tanlash motivatsiyasi
48. Yoshlik davrining psixologik xususiyatlari
49. Yetuklik davrida yuz beradigan asosiy fiziologik o'zgarishlar.
50. Yoshlik davri va uning o'ziga xos psixologik xususiyatlari.

CamScanner yordamida skanerlangan

51. Yetuklik davrining birinchi bosqichidagi shaxsning psixologik xususiyatlari.
52. Yetuklik davri psixologiyasi
53. Psixogerontologiya-keksalik psixologiyasi
54. Gerontopsixologiyaning fan sifatida shakllanishi
55. Qarilik davri psixologiyasi
56. Qarilik davrining o'ziga xos psixologik xususiyatlari.
57. Qarilik davrida kognitiv sohaning o'ziga xosligi.
58. Uzoq umr ko'ruvchilar psixologiyasi
59. Uzoq umr ko'rishning biologik ijtimoiy va psixologik omillari.
60. Differensial psixologiya psixologiya tarmog'i sifatida
61. Differensial psixologiya metodologiyasi.
62. Differensial-psixologik qarashlarning rivojlanish tarixi
63. Individuallik strukturasi
64. Individning individualligi va uning tipologiyasi
65. Kognitiv sohasini o'rganishga differensial yondashuv
66. Individual psixologik tafovutlarning umumiy va maxsus nazariyalari
67. Temperament
68. Temperamentni baholash metodlari.
69. Qobiliyatlar
70. Kasb tanlash va kasbga yo'naltirish muammolari.

V. Fan o'qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar)

Fanni o'zlashtirish natijasida talaba:

- shaxsning ontogenezda rivojlanish dinamikasi, umr taraqqiyoti dinamikasini o'rganish metodlari, tadqiqotning metodologik prinsiplari, taraqqiyot psixologiyasi va differensial psixologiyada qo'llaniladigan asosiy metodlar, taraqqiyotning asosiy masalalari, psixik taraqqiyot qonuniyatlari va shaxs shakllanishi, taraqqiyot psixologiyasi muammolari *to'g'risida bilimga ega bo'lishi;*
- rivojlanish psixologiyasi muammolarning o'rganilishi, irsiyat va o'zgaruvchanlikni tahlil qilish, psixofiziologiya va psixik xususiyatlarning genetik analizi, psixogenetika; individual psixologik tafovutlarning umumiy va maxsus nazariyalari, bolaning jamoaviy faoliyatidagi individual-psixologik xususiyatlarni baxolashda psixodiagnostik metodlarni qo'llash *ko'nikma hosil qilishi;*

VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:

- ma'ruzalar;
- interfaol keys-stadilar;
- seminarlar (mantiqiy fikrlash, tezkor savol-javoblar);
- guruhlarda ishlash;
- taqdimotlarni qilish;
- krassvordlar

5. **VII. Kreditni olish uchun talablar:**
Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'liq o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat ishini topshirish

6

Asosiy adabiyotlar

1. Nishanova Z.T. va boshq. Rivojlanish psixologiyasi. Pedagogik psixologiya. Darslik. Toshkent: «O'zbekiston faylasuflari milliy jamiyati» nashriyoti, 2018. - 600 b.
2. Salaxutdinova V.I. Rivojlanish va yosh psixologiyasi. O'quv qo'llanma. SamDU. 2020. – 156 b.
3. Nishonova Z.T., Alimova G.K. "Bolalar psixologiyasi va uni o'qitish metodikasi". O'quv qo'llanma. T.: - 2017. 160 b
4. Do'stmuxamedova Sh.A., Nishanova Z.T., Jalilova S.X., Karimova, Sh.T., Alimbayeva Sh.T. Yosh davrlai va pedagogik psixologiya. T.: 2013. - 344 b.
5. Jalilova S.X., Aripova S.M. Maktabgacha yoshdagi bolalar psixologiyasi. - Toshkent: «Faylasuflar» nashriyoti, 2017. – 496 b.

Tavsiya qilinadigan qo'shimcha adabiyotlar

1. Goziyev E.G "Ontogenez psixologiyasi". T.: Noshir. 2010. – 296 b
2. Нарзикулова Ф., Салахутдинова М., Мусинова Р. Психология развития и возрастная психология. - С., 2018
3. Norbosheva M.O. Bolalar psixologiyasi va psixodiagnostikasi. O'quv-uslubiy majmua. Termiz - 2020. – 136 b
4. Jalilova S.X., G'ayibova N.A. Umumiy psixodiagnostika. O'quv qo'llanma. T.: - 2017. - 266 b

7. Samarqand davlat universiteti Kattaqo'rg'on filiali kengashining _____-yil ___-avgustdagi 1-son bayonnomasi bilan ma'qullangan.

8. **Fan/modul uchun mas'ullar:**
G.A.Xalbayeva – "Maktabgacha va boshlang'ich talim, sport" kafedrasi v/b dots. Psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori

CamScanner yordamida skanerlangan

9.	**Taqrizchilar:** T.E.Eshquvvatov – SamDUKF, "Maktabgacha va boshlang'ich talim, sport" kafedrasi mudiri, pedagogika bo'yicha falsafa fanlari doktori A.I.Saidov. SamDCHI magistratura bo'limi boshlig'i., Psixologiya fanlari doktori (DSc).

CamScanner yordamida skanerlangan